

MÔ HÌNH JOURNAL CLUB CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC TÔN ĐỨC THẮNG VÀ MỘT SỐ GỢI MỞ ĐỐI VỚI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC Ở VIỆT NAM

TS LÊ VĂN ỨT

Trường Đại học Tôn Đức Thắng

Mới đây, để nâng cao chất lượng công tác nghiên cứu khoa học, Trường Đại học Tôn Đức Thắng đã xây dựng mô hình Journal Club tại các khoa chuyên ngành.

Bài viết chia sẻ những lợi ích mà mô hình này mang lại, đồng thời gợi mở đối với việc phát triển mô hình Journal Club tại các trường đại học ở Việt Nam.

Journal Club

Journal Club là mô hình đã xuất hiện từ lâu trên thế giới. Theo [ESI07], mô hình này đã được khởi xướng vào khoảng giữa thế kỷ XIX bởi James Paget, một nhà giải phẫu người Anh. Tuy nhiên, Journal Club của James Paget khá đơn giản, vì ông quan niệm nó chỉ là một phòng nhỏ, nơi mà mọi người có cùng quan tâm tập hợp lại để đọc các tạp chí khoa học. Theo [MIL04], năm 1875, GS William Osler, một nhà vật lý người Canada đã thành lập Journal Club đúng nghĩa đầu tiên tại Đại học McGill ở Montreal ngay sau khi ông được bổ nhiệm làm GS tại đây. Mục đích đầu tiên của Journal Club của GS Osler là "mua và phân phối các tạp chí đến những ai không thể mua chúng". Có 3 điểm mà GS Osler muốn hướng tới trong quá trình vận hành Journal Club là cập nhật thông tin nghiên cứu, tăng cường khả năng thực nghiệm và rèn luyện kỹ năng đọc các ấn phẩm khoa học. Rõ ràng, mô hình Journal Club của GS Osler bài bản hơn mô hình được khởi xướng đầu tiên của James Paget.

Journal Club là nơi mà một nhóm người gặp gỡ thường xuyên để đánh giá các kết quả nghiên cứu đã được công bố trên các tạp san khoa học [DEE08, JOU]. Journal Club được tổ chức theo từng lĩnh vực nghiên cứu chuyên biệt. Mỗi người tham gia Journal Club có thể: nêu quan điểm của mình về tính phù hợp, tính đúng đắn của các kết quả nghiên cứu; so sánh các kết quả nghiên cứu từ các ấn phẩm khoa học khác nhau; thảo luận về khả năng ứng dụng của các kết quả nghiên cứu mới, cũng như triển vọng phát triển các hướng nghiên cứu mới từ các kết quả đã được công bố. Ngoài ra, Journal Club còn là nơi giúp cho các sinh viên và học viên sau đại học bước đầu làm quen với các tài liệu nâng cao trong chuyên ngành; phát triển khả năng đọc hiểu và thảo luận về các chủ đề nghiên cứu thuộc lĩnh vực quan tâm. Cần nhấn mạnh rằng, các cơ sở nghiên cứu thường xuyên tổ chức Journal Club để các nhà nghiên cứu của họ cập nhật các kết quả nghiên cứu mới nhất trong chuyên ngành. Tại các trường đại học lớn của thế giới, mỗi bộ môn của các

khoa chuyên ngành thường có các Journal Club. Hầu hết các Journal Club này hoạt động hàng tuần và thông tin được công khai trên internet.

Mô hình Journal Club tại Trường Đại học Tôn Đức Thắng

Nhận thấy vai trò quan trọng của Journal Club đối với hoạt động nghiên cứu và đào tạo của Trường, ngày 7.3.2014, Hiệu trưởng Trường Đại học Tôn Đức Thắng đã ký Quyết định số 253/2014/QĐ-TĐT về việc ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động Journal Club của Trường. Theo đó, tất cả các khoa chuyên ngành của Trường đều phải có Journal Club riêng. Nhiệm vụ chính của các Journal Club tại Trường là giúp các thành viên cập nhật các kết quả nghiên cứu mới nhất trong chuyên ngành, hiểu thêm về các phương pháp nghiên cứu khoa học và ứng dụng vào các công trình nghiên cứu của bản thân. Bên cạnh đó, Journal Club còn là nơi tạo môi trường học thuật theo tiêu chuẩn quốc tế để khơi mào và giúp tăng cường công bố quốc tế cho giảng viên và nghiên cứu viên của Trường. Thành phần tham gia Journal Club tại Trường Đại học Tôn Đức Thắng bao gồm thành viên thường xuyên và những người tham gia. Thành viên thường xuyên là bắt buộc đối với nghiên cứu viên và giảng viên thuộc các khoa; những người tham gia là toàn thể giảng viên và sinh

viên có quan tâm.

Đơn vị trực tiếp theo dõi hoạt động của các Journal Club là Phòng Quản lý phát triển khoa học và công nghệ (DEMASTED). Mỗi Journal Club có một chủ nhiệm và một phó chủ nhiệm kiêm thư ký. Ban chủ nhiệm phải gửi kế hoạch hoạt động của Journal Club về cho DEMASTED vào đầu mỗi năm học.

Tài liệu dùng cho các buổi sinh hoạt là các bài báo khoa học trên các tạp chí quốc tế được xếp hạng tối thiểu hạng 3 theo tiêu chuẩn xếp hạng công bố quốc tế của Trường Đại học Tôn Đức Thắng. Trước mỗi buổi sinh hoạt, ban chủ nhiệm của các Journal Club phải gửi tài liệu đến tất cả các thành viên tham gia để nghiên cứu trước.

Cần nhấn mạnh rằng, tại tất cả các khoa chuyên ngành của Trường Đại học Tôn Đức Thắng đều có tài khoản để truy cập vào các cơ sở dữ liệu quốc tế uy tín như Cơ sở dữ liệu ISI Web of Knowledge của Mỹ, Nhà xuất bản Springer của Đức (với 2.895 tạp chí quốc tế), Nhà xuất bản Elsevier của Hà Lan (với 2.917 tạp chí quốc tế)... Do đó, việc triển khai các Journal Club tại các khoa chuyên ngành của Trường tương đối thuận lợi.

Mặc dù mô hình Journal Club mới được triển khai tại Trường Đại học Tôn Đức Thắng từ tháng 3.2014, nhưng điều này đã mang lại những thay đổi rất đáng khích lệ tại Trường: Một là, thông qua mô hình Journal Club, đội ngũ cán bộ giảng viên và sinh viên Nhà trường đã hiểu rõ hơn thông lệ nghiên cứu khoa học theo chuẩn quốc tế. Thông qua các buổi sinh hoạt Journal Club, tất cả giảng viên thuộc các khoa chuyên ngành của

Trường đã hiểu được thế nào là nghiên cứu khoa học theo chuẩn quốc tế. Đặc biệt, Trường quy định các bài báo khoa học quốc tế được dùng cho các buổi sinh hoạt của các Journal Club phải là các công bố quốc tế tối thiểu hạng 3 (ISI, Scopus) theo tiêu chuẩn xếp hạng công bố quốc tế của Trường đã giúp cho lãnh đạo và giảng viên các khoa hiểu rõ hơn, phân biệt rõ hơn các ấn phẩm khoa học quốc tế theo các tiêu chí về chất lượng. Hai là, thông qua quá trình tìm hiểu các hướng nghiên cứu mới từ các Journal Club, một số giảng viên đã bắt đầu định hình hướng nghiên cứu mới cho bản thân. Họ đã chủ động đề xuất các đề tài nghiên cứu mới với Nhà trường. Ba là, sinh viên của Trường được tiếp cận những kiến thức mới của thế giới. Sinh viên được khuyến khích tham gia các Journal Club của các khoa chuyên ngành. Như vậy, ngoài những kiến thức được học qua các giáo trình theo quy định, họ còn có cơ hội tiếp thu những kiến thức mới nhất trong chuyên ngành được công bố trong các ấn phẩm khoa học quốc tế được trình bày tại các Journal Club...

Một số gợi ý đối với các trường đại học ở Việt Nam

Mô hình Journal Club tại các khoa chuyên ngành của Trường Đại học Tôn Đức Thắng được triển khai khá thuận lợi bởi lãnh đạo Nhà trường rất quyết tâm. Việc nghiên cứu viên, giảng viên và sinh viên của Trường thường xuyên được cập nhật các kết quả nghiên cứu mới trên thế giới đã làm cho chất lượng nghiên cứu và đào tạo của Trường ngày càng được nâng cao.

Tại các trường đại học lớn và lâu đời ở Việt Nam, các seminar khoa học có thể là hoạt động

thường xuyên của các bộ môn và các khoa chuyên ngành. Tuy nhiên, mô hình Journal Club chưa hẳn đã được quan tâm như ở các nước tiên tiến trên thế giới. Nếu một seminar khoa học là nơi những người làm nghiên cứu trình bày các kết quả nghiên cứu mới của chính họ hoặc của đồng nghiệp trong và ngoài nước, thì Journal Club là nơi mà các kết quả nghiên cứu mới nhất và thú vị nhất trên thế giới sẽ được trình bày và thảo luận. Rõ ràng, việc các nhà nghiên cứu và giảng viên thường xuyên được tiếp cận các kết quả nghiên cứu mới trên thế giới là rất cần thiết trong việc nâng cao chất lượng nghiên cứu và đào tạo tại các trường đại học.

Để triển khai Journal Club một cách hiệu quả, các đại học cần phải có quyền hoặc tài khoản để truy cập vào các cơ sở dữ liệu khoa học lớn của thế giới như SpringerLink, Elsevier, ISI Web of Knowledge... Đây là những nguồn cung cấp hàng ngàn tạp chí khoa học quốc tế và các dữ liệu về công bố khoa học của các cá nhân, tổ chức trên thế giới. Những nguồn thông tin khoa học như thế sẽ đảm bảo cho việc vận hành hiệu quả của các Journal Club <

Tài liệu tham khảo

- [ESI07] Esisi, Martina. Journal clubs. BMJ Careers 13 Oct. 2007.
- [MIL04] Milbrandt, Eric B. and Jean-Louis Vincent. Evidence-based medicine journal club. Critical Care, 4(1)-02, 2004.
- [DEE08] Y Deenadayalan, K. Gimmer-Somers. M. Pnor, S. Kumar. How to run an effective journal club: a systematic review. J Eval Clin. Pract. 2008, 14(5) 898-911
- [JOU] Journal club, <http://en.wikipedia.org>.